

Zamiast wstępu

W numerze specjalnym kwartalnika „Edukacja przyrodnicza w szkole podstawowej” deklarowaliśmy, że będziemy zamieszczać w nim przede wszystkim materiały pisane przez nauczycieli, którzy zechcą podzielić się z innymi swoim doświadczeniem z pracy w reformującej się szkole.

Dziś dotrzymujemy tej obietnicy. W dziale „Teksty” publikujemy fragmenty prac nagrodzonych lub wyróżnionych w konkursie „Nauczanie przyrody – po roku doświadczeń”. Plon konkursu jest bardzo bogaty. Opublikowanie wszystkich prac w jednym numerze kwartalnika nie jest możliwe. Postanowiliśmy więc, że fragmenty większości prac konkursowych zamieścimy w kolejnych numerach. Dziś publikujemy jedynie pełną listę Autorów prac nagrodzonych (por. Kronika, s. 121). Mamy nadzieję, że Autorzy prac konkursowych nam to wybaczą.

Długo zastanawialiśmy się, które prace konkursowe umieścić w tym pierwszym numerze. Przyjęliśmy zasadę, że o doborze prac każdorazowo będą decydować artykuły zamieszczone w dziale „Preteksty”. W dziale tym zamieściliśmy teksty trzech wykładów wygłoszonych podczas obrad I Ogólnopolskiego Forum Nauczycieli Przyrody. Władysław Błasiak poszukuje odpowiedzi na pytanie, jak zainteresować uczniów przyrodą? Stanisław Dylak, zarysowując sylwetkę nauczyciela konstruktywisty, określa warsztat pracy nauczyciela przyrody. Witold Ligęza przybliżył nam zasady psychodydaktyki kreatywności. Teksty wymienione wyżej uzupełniają się wzajemnie. Każdy z nich w sposób niezwykle twórczy i inspirujący pokazuje jak w praktyce szkolnej mogą być realizowane postulaty „pedagogiki ucznia w centrum”.

Naszym zdaniem, źródłem refleksji nad nauczaniem przyrody mogą, i powinny być również przemyślenia, które zostały sformułowane wcześniej. Tekstom proreformatorskim związanym z nauczaniem przyrody z reguły nie towarzyszy taka perspektywa. Czasem odnosi się wrażenie, że staramy się wyważać otwarte drzwi. Dlatego też zamierzamy drukować w „Edukacji przyrodniczej...” teksty z „klasyki” pedagogicznej, te znane i te zapomniane, a których przypomnienie uznajemy za stosowne. W tym numerze z bibliotecznej półki ściągnęliśmy dwa z nich; cytujemy fragmenty prac Johna Dewey'a („To, co dalekie i to, co bliskie”) i Douglasa Barnes'a („Co uważać za wiedzę?”). Sądzymy, że te mądre teksty, napisane pięknym językiem, przytoczone w tak niezwykłym otoczeniu, ożyją i poruszą wyobraźnię Czytelników. Jesteśmy przekonani, że dzięki nim pełniej spojrzymy na podręczniki i własne działania dydaktyczne.

Poza artykułem Marzanny Mastalerz „Prawdziwa wiedza pochodzi z głębi”, pozostałe z zamieszczonych w tym numerze prac, nie są opatrzone szerszą refleksją nad procesem nauczania-uczenia się przyrody w szkole. Sądzymy, że Autorzy uzna-

li, iż nie jest celowe „ukontekstowanie” propozycji dydaktycznych. Dotyczy to większości prac konkursowych, nie tylko tych, które w tym numerze publikujemy. Dlatego też w dziale „Konteksty”, będziemy zamieszczać wyniki badań nad wyobrażeniami przyrodniczymi uczniów. Bez rozpoznania tego, co uczniowie „wnoszą” w sytuację dydaktyczną nie można monitorować zmian, jakie w nich zachodzą pod wpływem procesu nauczania-uczenia się, ani też konstruować systemu dydaktycznego, w którym uczeń byłby odpowiedzialny za swoją wiedzę.

Życzymy Państwu sukcesów w Nowym Wieku.

Redakcja

Wydanie zeszytu sfinansowano ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej. W roku 2001 pismo będzie musiało na siebie zarobić. Nie ukrywamy, że kondycja finansowa pisma i w rezultacie jego przetrwanie na rynku wydawniczym zależy od liczby prenumeratorów. Mamy nadzieję, że formuła pisma nauczycielskiego, przywarsztatowa, pisanego przez nauczycieli dla nauczycieli, którą proponujemy będzie się Państwu podobać i zdecydujecie się je zaprenumerować. Warunki prenumeraty i blankiet zamówienia „Edukacji przyrodniczej w szkole podstawowej” zamieściliśmy na ostatniej kartce. Drugi numer „Edukacji przyrodniczej...” poświęcony będzie realizacji ścieżek edukacyjnych, kolejne – problemowi diagnozy i ocenia-